

V. POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA DO 2011 ROKU ORAZ HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH

5.1. Założenia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy w świetle ochrony środowiska

Założenia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Rybno w świetle ochrony środowiska zostały wyznaczone w oparciu o poniższe dokumenty:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rybno”;
- „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Rybno” – Projekt czerwiec 2004 r;
- „Strategii ekoenergetycznej Powiatu Działdowskiego na lata 2004 – 2015”
- „Program Ochrony Środowiska w powiecie działdowskim na lata 2004 - 2007.

Są to opracowania programowo-planistyczne wyznaczające kierunki działań inwestycyjnych i społecznych w odniesieniu do regionu i gminy. Zapisy planistyczne takich dokumentów pozwalają w dalszym etapie pracy samorządów dokonywać właściwych decyzji z możliwością analizy perspektywicznych skutków a także zaplanować ekonomiczne aspekty realizacji zadań w perspektywie kilku lat.

5.1.1. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska określone w Strategii rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Rybno

Misją Gminy Rybno wyznaczoną w Strategii Rozwoju Gminy Rybno (Projekt czerwiec 2004 r) jest „**Gmina Rybno obszar zrównoważonego rozwoju o charakterze rolniczym i turystycznym z dobrą infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości. Gmina z dobrą ofertą turystyki pobytowej i weekendowej skierowanej do mieszkańców wielkich aglomeracji oparta na agroturystyce, zasobach leśnych i pełnej dostępności do czystych zbiorników wodnych. bezpieczny samorząd zapewniający komfort życia i wypoczynku jej mieszkańcom**”.

Założono w Strategii, że osiągnięcie Misji Gminy Rybno czyli celu strategicznego (głównego) będzie możliwe poprzez realizację wyznaczonych celów cząstkowych, w ramach pięciu obszarów strategicznych takich jak wymienione poniżej.

Obszar strategiczny: EKOLOGIA

Priorytetem w obszarze ekologii są działania w kierunku kanalizacji i wodociągowania całego obszaru gminy oraz stworzenia systemu gospodarki odpadami.

Cele niezbędne:

- Podjąć działania w kierunku stworzenia systemu gospodarki odpadami;

Kierunki działania:

- Związek Gmin – wspólna realizacja programu;
- Likwidacja dzikich wysypisk;
- Zagospodarowanie odpadów na terenach turystycznych.

- Podjąć działania w kierunku kanalizacji całego obszaru gminy;

Kierunki działania:

- Żabiny, Koszelewy, Hartowiec;
- Rumian, Naguszewo, Groszki, Jeglia, Truszczyń;
- Odprowadzenie ścieków komunalnych i użytkowych z wysypiska do sieci kanalizacyjnej.

- Podjąć działania w kierunku wodociągowania całego obszaru gminy.

Kierunki działania:

- Zwodociągowanie pozostałych wsi i koloni;
- Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody;
- Wymiana rur sieci wodociągowych z azbestu na PCV. Łączenie pierścieniowe linii wodociągowych.

Cele pierwszorzędne:

- Umożliwić rozwój różnych form ochrony środowiska naturalnego;

Kierunki działania:

- Waloryzacja przyrodnicza;
- Promocja nowych form ochrony;
- Programy rolno – środowiskowe.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno

- Stworzyć warunki do rozwoju energii odnawialnej;

Kierunki działania:

- Badania przydatności terenu do budowy elektrowni wiatrowych;
- Solary;
- Alternatywne źródła ciepła (pompy ciepła).

- Stworzyć warunki do rozwoju różnych form edukacji ekologicznej.

Kierunki działania:

- Gminne Stowarzyszenie Edukacji Ekologicznej;
- Segregacja śmieci;
- Wydawnictwa ekologiczne.

Cele drugorzędne:

- Promować produkcję zdrowej żywności;
- Tworzyć Strefy Chronionego Krajobrazu;
- Umożliwić rozwój obszarów leśnych.

Obszar strategiczny: GOSPODARKA

Stworzenie warunków dla maksymalnego wykorzystania istniejących funduszy strukturalnych i montażu finansowego w oparciu o partnerstwo publiczno – prywatne dla realizacji zadań własnych gminy jest priorytetem w obszarze gospodarka.

Kolejnym priorytetem jest tworzenie warunków dla rozwoju otoczenia biznesu i powstawania nowych inwestycji w oparciu o tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną.

Cele niezbędne:

- Stworzyć warunki do rozwoju i powstawania nowych inwestycji w oparciu o tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną;

Kierunki działania:

- Rybno;
- Żabiny;
- Koszelewy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno

- Stworzyć warunki dla maksymalnego wykorzystania istniejących funduszy strukturalnych i montażu finansowego w oparciu o partnerstwo publiczno – prywatne dla realizacji zadań własnych gminy;

Kierunki działania:

- Programy Operacyjne;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny;
- Studia Wykonalności.

- Tworzyć warunki dla rozwoju otoczenia biznesu;

Kierunki działania:

- Szeroki zakres usług;
- System ulg podatkowych;
- Komunikacja.

Cele pierwszorzędne:

- Umożliwić rozwój turystyki i agroturystyki w oparciu o czyste środowisko naturalne;

Kierunki działania:

- Promocja Gminy Rybno;
- Baza hotelowo – turystyczna;
- Stowarzyszenie agroturystyczne.

- Umożliwić rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego i gospodarstw rybackich;

Kierunki działania:

- Promocja zdrowej żywności;
- Ochrona wód i stawów;
- Wypromowanie potraw regionalnych (produkt markowy).

- Przeciwdziałać pogarszaniu się sytuacji ekonomicznej rodzimych gospodarstw rolnych.

Kierunki działania:

- Przekwalifikacja zawodowa;
- Pomoc w tworzeniu rynków zbytu (grupy producenckie);
- System pomocy społecznej dla gospodarstw o charakterze zanikowym.

Cele drugorzędne:

- Stworzyć warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i zdrowej żywności;
- Umożliwić korzystną ekonomicznie eksploatację udokumentowanych złóż mineralnych i surowców leśnych;
- Wspierać gospodarkę rolną o wysokiej specjalizacji w oparciu o grupy producenckie.

Obszar strategiczny: INFRASTRUKTURA

Infrastrukturalne priorytety mają na celu działania w kierunku poprawy stanu technicznego dróg i mostów oraz tworzenie warunków do rozwoju infrastruktury turystycznej i okołobiznesowej.

Cele niezbędne:

- Tworzyć warunki do rozwoju infrastruktury turystycznej;

Kierunki działania:

- Jezioro Rumian;
- Jezioro Wery (Tarczyńskie);
- Rybno: jez. Zarybinek, jez. Rybno, jez. Neliwa.

- Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego dróg i mostów;

Kierunki działania:

- Osiedle sportowe w Rybnie, ul. Dworcowa;
- Hartowiec i osiedle Hartowiec;
- Drogi łączące wsie: Grabacz, Jeglia z miejscowością Rybno w obszarze Lasów Państwowych.

- Rozwijać infrastrukturę okołobiznesową

Kierunki działania:

- Plaża w Rybnie;
- Sala sportowa, biblioteka i szkoła podstawowa w Rybnie, Gimnazjum i Liceum w Rybnie, Sala sportowa – Rumian;
- Tereny zielone, rekreacyjne.

Cele pierwszorzędne:

- Stworzyć warunki do rozwoju infrastruktury technicznej z zastosowaniem nowych technologii;

Kierunki działania:

- Dokończenie wodociągowania gminy;
 - Kanalizacja;
 - Selektywna zbiórka odpadów.
-
- Rozwijać połączenia komunikacyjne gminy z ośrodkami gospodarczymi i kulturalnymi;

Kierunki działania:

- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 53B – Łasin – Rozdroże (poszerzenie i nośność mostów);
 - Przebudowa drogi powiatowej na odcinku Tuczek – Nowa Wieś – granica powiatu w kierunku Olsztyna (droga nr 0711);
 - Droga powiatowa Rybno- Rumian – granica powiatu (droga nr 0711).
-
- Podjąć działania w kierunku poprawy oświetlenia ulic i obiektów użyteczności publicznej.

Kierunki działania:

- Modernizacja oświetlenia w centrach handlu i usług;
- Ciągi pieszo – jezdne, parkingi i przystanki komunikacji masowej;
- Wprowadzenie zasilania kablowego oświetlenia.

Cele drugorzędne:

- Podjąć działania na rzecz rozwoju infrastruktury oświatowej, sportowej i rekreacyjnej;
- Podjąć działania na rzecz rozbudowy infrastruktury placówek kultury;
- Umożliwić poprawę stanu infrastruktury technicznej obiektów mieszkalnych.

Obszar strategiczny: PRZESTRZEŃ

Priorytetem w obszarze przestrzeni są działania w kierunku lepszego wykorzystania położenia gminy ze względu na jej walory krajobrazowe oraz w kierunku estetyzacji wsi.

Kolejnym priorytetem jest poprawa komunikacji z aglomeracjami miejskimi i centrami gospodarczymi.

Cele niezbędne:

- Podjąć działania w kierunku poprawy komunikacyjnej z ośrodkami miejskimi i centrami gospodarczymi;

Kierunki działania:

- Drogi gminne;
- Zwiększona przepustowość mostów
- Poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej.

- Podjąć działania w kierunku estetyzacji wsi;

Kierunki działania:

- Poprawa jakości chodników;
- Wyznaczenie terenów zielonych;
- Infrastruktura rekreacyjna z zachowaniem zasad dbałości o czystość i estetykę wsi.

- Lepiej wykorzystać położenie gminy ze względu na jej walory krajobrazowe.

Kierunki działania:

- Zorganizowanie plaż gminnych;
- Opracowanie ciągów komunikacyjnych wokół jeziora w centrum Rybna
- Oczyszczenie szlaku rzeki Wel.

Cele pierwszorzędne:

- Tworzyć warunki do integracji społecznej i gospodarczej gminy;

Kierunki działania:

- Równe zasady i warunki dla każdej grupy społecznej do pracy i wypoczynku;
- Wspieranie lokalnego kapitału i jego integracji z kapitałem lokalnych zasobów ludzkich;
- Pomoc dla małych przedsiębiorców oraz ubogich grup społecznych.

- Tworzyć warunki do rozwoju obszarów proturystycznych;

Kierunki działania:

- Wspieranie gospodarstw agroturystycznych;
- Turystyka kwalifikowana (wędkarstwo);
- Oczyszczenie jezior.

- Podjąć działania na rzecz tworzenia Planu Rozwoju Lokalnego.

Kierunki działania:

- Dokończenie wodociągowania gminy;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny;
- System społecznego monitoringu i wdrażania PRL.

Cele drugorzędne:

- Tworzyć warunki dla współpracy gospodarczej z gminami sąsiednimi;
- Budować podstawy produktu markowego w obrębie powiatu i regionu;
- Promować tereny proinwestycyjne gminy.

Obszar strategiczny: SPOŁECZNOŚĆ

Podjęcie działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy oraz w kierunku poprawy bezpieczeństwa i przeciwdziałania patologiom społecznym są priorytetami w obszarze społeczność.

Działania te winny być wspierane rozwojem kultury, oświaty, sportu masowego i rekreacji.

Cele niezbędne:

- Podjąć działania na rzecz rozwoju kultury, oświaty, sportu masowego i rekreacji;

Kierunki działania:

- Instytucje kulturalno – oświatowe w Rybnie (Centrum Kultury);
- Kort tenisowy w Rybnie;
- Basen kąpielowy (rehabilitacja, odnowa biologiczna).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno

- Podjąć działania na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy;

Kierunki działania:

- Promocja terenów proinwestycyjnych;
- Ulgi podatkowe;
- Agroturystyka.

- Podjąć działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przeciwdziałania patologiom społecznym.

Kierunki działania:

- Świetlice socjoterapeutyczne;
- Straż Gminna;
- Pedagog i psycholog placówkach oświatowych.

Cele pierwszorzędne:

- Stworzyć warunki do ustawicznego kształcenia młodzieży i dorosłych;

Kierunki działania:

- Rozbudowa Zespołu Szkół w Rybnie (zajęcia pozalekcyjne).;
- Kursy specjalistyczne i przekwalifikacyjne;
- Wymiana międzynarodowa w oparciu o obiekty oświatowe.

- Podjąć działania na rzecz uruchomienia placówek kulturalnych na terenie gminy;

Kierunki działania:

- Świetlice wiejskie;
- Aktywizacja klubów sportowych;
- Ogródki jordanowskie.

- Podjąć działania na rzecz poprawy stanu technicznego szkół i ich wyposażenia w sprzęt naukowo – dydaktyczny.

Kierunki działania:

- Sale komputerowe;
- Remont i modernizacja obiektów oświatowych;
- Rozbudowa przyszkolnych obiektów sportowych.

Cele drugorzędne:

- Aktywnie uczestniczyć w gremiach decydenckich regionu;
- Przeciwdziałać wszelkim zagrożeniom bezpieczeństwa publicznego;
- Przystosować sieć szkół do rzeczywistych potrzeb i rozwoju sytuacji demograficznej.

5.1.2. Cele i zadania określone w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska

Realizacja postanowień Powiatowego Programu Ochrony Środowiska przebiega równolegle na poziomie samorządu powiatowego i gminnych. Z tego względu cele i zadania zaproponowane dla Gminy Rybno muszą być spójne z celami i zadaniami wyznaczonymi w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Działdowskiego.

Struktura zadań realizacyjnych została zmodyfikowana zgodnie z zatwierdzonym Programem Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

Poniżej zamieszczono cele wynikające z treści Powiatowego Programu Ochrony Środowiska i przewidziane do realizacji w ramach programów gminnych.

Obszar: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych

Cel 1. „Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej regionu”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu, wyznaczono następujące cele strategiczne:

- „Wysokie walory krajobrazowe”
- „Skuteczna ochrona przyrody”
- „Bogactwo florystyczne i faunistyczne regionu”
- „Równowaga gatunkowa”

Cel 2. „Rozwój lasów i ich racjonalne wykorzystanie”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujący cel strategiczny:

- „Lasy dostosowane do potrzeb i możliwości środowiska”

Cel 3. „Ochrona gleb”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujący cel strategiczny:

- „*Jakość gleb powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów*”

Cel 4. „Kopaliny”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujący cel strategiczny:

- „*Eksploracja kopalin zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju*”

Cel 5. „Racjonalizacja zużycia materiałów, wody, energii”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono następujący cel strategiczny:

- „*Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii*”

Cel 6. „Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujący cel strategiczny:

- „*Wzrost udziału energii z odnawialnych zasobów energetycznych*”

Obszar: Poprawa jakości środowiska

Cel 1. „Jakość wód, poprawa stosunków wodnych i ochrona przed powodzią”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujące cele strategiczne:

- „*Dobry stan wód*”
- „*Sprawny systemu ochrony przeciwpowodziowej*”

Cel 2. „Stan sanitarny powietrza”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujący cel strategiczny:

- *Utrzymanie dobrego stanu powietrza w regionie,*

Cel 3. „Hałas”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujące cele strategiczne:

- *Dobry klimat akustyczny*

Cel 4. „Promieniowanie jonizujące i niejonizujące”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujące cele strategiczne:

- *„Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach”*

Cel 5. „Minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady”

Zagadnienia związane z gospodarką odpadami na terenie Gminy Rybno zostały szczegółowo omówione w Planie Gospodarki Odpadami dla Gmin Członków Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna” na lata 2004 – 2008. który stanowi integralną część niniejszego Programu Ochrony Środowiska.

Obszar: Edukacja ekologiczna

Cel 1. „Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa”

Cel 2. „Skuteczna edukacja ekologiczna”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionych celów ekologicznych, wyznaczono dla powiatu następujące cele strategiczne:

- *Promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody;*
- *Rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego oraz prowadzenia działalności rolniczej;*
- *Tworzenie i rozwój przyrodniczych ścieżek dydaktycznych.*

5.2. Cele i zadania do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno

Przeprowadzona we wcześniejszych rozdziałach analiza stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno – gospodarczych na terenie Gminy Rybno, pozwoliła na zidentyfikowanie zagrożeń i podjęcie działań zmierzających do naprawy niekorzystnego stanu środowiska. Działania te polegają między innymi na uwzględnieniu głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska, w wyniku czego powinna nastąpić ogólna poprawa jakości środowiska na terenie gminy.

Polityka ochrony środowiska Gminy Rybno będzie realizowana poprzez wyznaczenie:

- **celów ekologicznych** – cel po osiągnięciu, którego ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska stanowiący ostateczny efekt realizacji celów strategicznych (a w ramach celów strategicznych zadań);
- **celów strategicznych** – cel, którego realizacja (za pośrednictwem zadań) prowadzi do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych;
- **zadań** – konkretne działania prowadzące do realizacji wyznaczonych celów strategicznych, a za ich pośrednictwem celów ekologicznych. Zadania te mają charakter długookresowy i winny być realizowane aż do osiągnięcia założonego celu. Z uwagi na długi okres „dochodzenia” do wyznaczonego celu, z zaproponowanych zadań należy określić zadania priorytetowe (krótkookresowe) do realizacji.

Poniżej przedstawiono cele strategiczne i ekologiczne dla Gminy Rybno w odniesieniu do konkretnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko – Mazurskiego oraz Programu Ochrony Środowiska Powiatu Działdowskiego.

5.2.1. Obszar strategiczny - Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych

Cel 1. „Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej regionu”

ZADANIA:

- Lokalizacja obiektów rekreacyjnych i turystycznych podporządkowana wymogom ochrony środowiska przyrodniczego;
- Przeciwdziałanie rozwojowi budownictwa mieszkalnego i rekreacyjnego na terenach chronionych;
- Uregulowanie statusu prawnego zabudowy letniskowej;
- Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, celem wskazania cennych przyrodniczo siedlisk, które należy wyłączyć np. z zalesiania;
- Przeciwdziałanie wypalaniu traw;
- Prowadzenie stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (choroby, szkodniki);
- Wdrażanie na obszarach cennych przyrodniczo proekologicznych form gospodarowania (rolnictwo ekologiczne, agroturystyka);
- Uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej w tym szaty roślinnej i świata zwierzęcego (parki, rezerваты, obszary chronionego krajobrazu);

Cel 2. „Rozwój lasów i ich racjonalne wykorzystanie”

ZADANIA:

- Prowadzenie działań formalno-prawnych na potrzeby zalesień (weryfikacja klasyfikacji gruntów), wyznaczanie granic rolno-leśnych w planach zagospodarowania przestrzennego gmin i zalesianie leżących odłogiem oraz słabych bonitacyjnie użytków rolnych zgodnie z założeniami Programu Zwiększania Lesistości dla rejonu działdowskiego na lata 2001 – 2020;
- Wyznaczanie granic rolno-leśnych w planach zagospodarowania przestrzennego;
- Intensyfikacja działań na rzecz wykorzystania lasów do rozwoju edukacji ekologicznej - rozwój i utrzymanie istniejących ścieżek dydaktycznych wraz z opisem przyrody – utrzymanie infrastruktury służącej celom poznawczo – dydaktycznym i turystycznym;

- Zalesianie gruntów marginalnych wyłączonych z użytkowania;

Cel 3. „Ochrona gleb”

ZADANIA:

- Prowadzenie właściwej struktury zagospodarowania przestrzennego (nie wyłączanie gruntów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych z produkcji rolnej i nie przeznaczanie ich na inne cele: nierolnicze, nieleśne);
- Dostosowanie kierunków i intensywności produkcji do naturalnego biologicznego potencjału gleb;
- Kształtowanie struktury upraw zapobiegającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb oraz przeciwdziałanie zakwaszeniu gleb;
- Podnoszenie jakości i struktury gleb poprzez wykorzystanie kompostu;
- Upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej (Kodeks Dobrych Praktyk Rolniczych);
- Rekultywacja terenów zdegradowanych;
- Zakaz lokalizacji nowych ferm zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko - zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (art. 24 ust. 1 pkt 2). W szczególnie uzasadnionych przypadkach, o ile wielkość fermy nie przekroczy 80 DJP, możliwa jest lokalizacja tych ferm, jeżeli procedura oceny oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na przyrodę. Zakaz lokalizacji nowych ferm bezściółowych oraz modernizacji istniejących ferm w kierunku bezściółowym. koncentracja stad zwierząt hodowlanych musi być dostosowana do posiadanej powierzchni ziemi pozwalającej na pełne zagospodarowanie odchodów zwierzęcych zgodnie z dyrektywą azotanową i ustawą o nawożeniu oraz gwarantować dobrostan zwierząt: fermy te powinny spełniać jednocześnie normatywne wymogi ochrony środowiska naturalnego w zakresie oddziaływania na wody powierzchniowe, gruntowe, podziemne, gleby i powietrze;

Cel 4. „Kopaliny”

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu ekologicznego, wyznaczono dla powiatu następujący cel strategiczny:

- „*Eksploracja kopalin zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju*”

ZADANIA:

- Ochrona złóż perspektywicznych poprzez uwzględnianie obszarów ich występowania w studiach uwarunkowań oraz planach zagospodarowania przestrzennego;
- Preferowanie eksploatacji złóż zlokalizowanych w miejscach, gdzie eksploatacja ich może nie oddziaływać negatywnie na środowisko;
- Zapobieganie za pomocą dostępnych środków administracyjnych niekoncesjonowanej eksploatacji surowców naturalnych;
- Stosowanie technologii nie powodujących istotnych zmian poziomu wód;
- Bieżąca rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

Cel 5. „Racjonalizacja zużycia materiałów, wody, energii”

ZADANIA:

- Wdrażanie postanowień Strategii Ekoenergetycznej Powiatu Działdowskiego na lata 2004 – 20015;
- Minimalizacja strat wody na przesyle wody wodociągowej (przewody magistralne i lokalne);
- Stosowanie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe);
- Ograniczenie wykorzystywania wód podziemnych do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym i niektórymi specjalnymi działami produkcji rolnej);
- Wprowadzenie systemu kontroli wodochłonności produkcji w formie obowiązku rejestracji zużycia wody na cele przemysłowe i rolnicze w przeliczeniu na jednostkę produkcji;
- Poprawa parametrów energetycznych budynków - termorenowacja (dobór drzwi i okien o niskim współczynniku przenikalności cieplnej, właściwa izolacja termiczna ścian - ocieplenie budynków, lokalizacja nowych obiektów zgodnie z naturalną (cieplejszą) kierunkową orientacją stron świata);

Cel 6. „Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych”

ZADANIA:

- Zintegrowanie problematyki energii odnawialnej z planami zagospodarowania przestrzennego;
- Podjęcie działań promocyjnych i doradztwa związanego z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych;
- Uruchomienie mechanizmu ulg podatkowych (w postaci podatku od gruntów) dla inwestorów zainteresowanych wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- Budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;

5.2.2. Obszar strategiczny - Poprawa jakości środowiska

Cel 1. „Jakość wód, poprawa stosunków wodnych i ochrona przed powodzią”

ZADANIA:

- Uwzględnienie w MPZP zwiększenia koncentracji zabudowy na terenach wiejskich w celu obniżenia kosztów infrastruktury komunalnej;
- Rozbudowa sieci wodociągowej:
w miejscowości Rybno;
na koloniach we wsi Hartowiec i Jeglia oraz budowa pompowni we wsi Truszczyzny;
do wsi Nowa Wieś oraz przepompownią w Prusach;
- Sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej;
- Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody;
Rozbudowa stacji uzdatniania z ujęciem wody w Rybnie;
Rozbudowa SUW z ujęciem i drugą studnią głębinową w Gralewie St.;
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnych oraz modernizacja kolektorów zmierzająca do wyeliminowania nieszczelności i przenikania wód gruntowych do kanalizacji:
Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – tłocznej z przyłączami w miejscowościach Rybno, Nowa Wieś i Szczupliny;
Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – tłocznej z przyłączami oraz przepompowniami w miejscowości Żabiny, Koszelewy, Prusy, Nowa Wieś;

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**

- Prowadzenie ewidencji oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania;
- Stopniowe ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych (pozostałości chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów) i punktowych (składowiska obornika) pochodzących z działalności rolniczej – budowa stanowisk składowania obornika i zbiorników na gnojówkę do roku 2010;
- Preferowanie użytkowania łąkowego oraz kształtowanie pasów roślinności wzdłuż cieków wodnych;
- Wdrożenie programów ochrony wód powierzchniowych w układzie zlewniowym rzek;
- Uporządkowanie linii brzegowej jezior i rygorystyczne egzekwowanie ochrony brzegów zbiorników wodnych (uporządkowanie zabudowy letniskowej wokół jezior);

Cel 2. „Stan sanitarny powietrza”

ZADANIA:

- Eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych, na rzecz paliw niskoemisyjnych (gaz, olej opałowy, drewno, zrębki drzewne);
- Nawiązanie współpracy z Zakładem Gazownictwa w celu rozbudowy sieci gazowej na terenie gminy;
- Uruchomienie mechanizmu ulg podatkowych (w postaci podatku od gruntów) dla inwestorów zainteresowanych wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- Wspieranie rozwoju ruchu rowerowego poprzez tworzenie ścieżek rowerowych na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- Usprawnienie systemu komunikacyjnego, poprawa nawierzchni i warunków bezpieczeństwa ruchu, modernizacja i rozbudowa dróg:
Budowa dróg gminnych osiedle Sportowa w Rybnie;
Przebudowa drogi gminnej KG 005 Grabacz od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 538 w Rybnie ;
Przebudowa i modernizacja drogi gminnej KG 002 Hartowiec do granicy gminy Grodziczno;
Przebudowa i modernizacja drogi gminnej KG 004 Kostkowo od drogi powiatowej nr 07 116 – Kopaniarze;

Przebudowa i modernizacja drogi gminnej KG 063 Gronowo – skrzyżowanie dróg pow. nr 07 115 i nr 07 116 – Gronowo droga pow. nr 07 116;

Przebudowa i modernizacja drogi gminnej KG 020 – ul Dworcowa;

Przebudowa i modernizacja drogi gminnej KG 011 Wery od drogi gm. KG 003 – Kopaniarze do drogi Gm KG 004;

Przebudowa i modernizacja drogi gminnej KG 008 Truszczyny do drogi powiatowej nr 07 117 Dębień/Hartowiec do drogi woj. nr 538;

Przebudowa i modernizacja nawierzchni ulic Obwodowej, Rzemieślniczej i Grunwaldzkiej;

Dokończenie budowy drogi asfaltowej w Koszelówkach ;

Przebudowa i modernizacja drogi gminnej z miejscowości Grądy w kierunku Kiełpin (około 1 km);

- Stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych (strefy te powinny być komponowane z gatunków o dużej odporności na zanieczyszczenia oraz właściwie pielęgnowane, a ubytki uzupełniane);
- Prowadzenie rejestru urządzeń będących źródłem promieniowania elektromagnetycznego;

Cel 3. „Hałas”

ZADANIA:

- Integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem;
- Systematyczna kontrola przedsiębiorstw, zwłaszcza tych zlokalizowanych w pobliżu jednostek osadniczych lub na ich terenie;
- Egzekwowanie w przedsiębiorstwach zmian technologicznych w przypadku przekroczeń emisji hałasu (stosowania obudów dźwiękochłonnych, ekranów oraz tłumików akustycznych);
- Tworzenia pasów zwartej zieleni ochronnej wokół przedsiębiorstw;

Cel 4. „Promieniowanie jonizujące i niejonizujące”

ZADANIA:

- Egzekwowanie przez organy administracji pomiarów pól elektromagnetycznych po uruchomieniu urządzeń, do których inwestorzy zobowiązani są na mocy przepisów Prawa Ochrony Środowiska;

- Przestrzeganie granic stref ochronnych zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko dla urządzeń nadawczych;
- Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień pola elektromagnetycznego (pozostawienie w sąsiedztwie linii wysokich napięć wolnych przestrzeni).

Cel 5. „Minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady”

Zagadnienia związane z gospodarką odpadami zostały szczegółowo omówione w Planie Gospodarki Odpadami dla Gmin Członków Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna”, który stanowi integralną część niniejszego Programu Ochrony Środowiska.

5.2.3. Obszar strategiczny - Edukacja ekologiczna

Cel 1. „Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa”

Cel 2. „Skuteczna edukacja ekologiczna”

ZADANIA:

- utworzenie strony internetowej www;
- udział Urzędu Gminy w akcji „Sprzątanie świata”;
- utworzenie gminnego GPEE lub jego funkcjonowanie w ramach wybranego Wydziału Urzędu Gminy;
- opracowanie gminnego programu edukacji ekologicznej;
- tworzenie nowych ścieżek dydaktycznych wraz z opisem przyrody;
- podnoszenie świadomości ekologicznej pracowników Urzędu Gminy poprzez udział w szkoleniach i konferencjach tematycznych (zwłaszcza pracowników Gminnego Punktu Edukacji Ekologicznej - GPEE);
- przeprowadzanie raz do roku konkursu na najbardziej zadbaną zagrodę wiejską;
- organizacja (GPEE) cyklu spotkań z mieszkańcami gminy na temat:
 - oszczędności energii cieplnej i elektrycznej oraz korzyści wynikających z termorenowacji budynków;
 - racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego;

- nowoczesnych systemów składowania obornika, zbiorników na gnojówkę i gnojownicę;
- wykorzystanie elementów przyrodniczych i kulturowych do kreowania wizerunku gminy (poprzez ujednoczony wzór wizytówek, papieru listowego z herbem gminy oraz inne materiały reklamowe np. długopisy);

5.3. Strategia realizacji przyjętych celów

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach zadania, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Rybno, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań na przestrzeni kilkunastu lat.

Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (dziedzina ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Urząd Gminy oraz instytucje obligatoryjnie zajmujące się ochroną środowiska na obszarze gminy.

Zestawienie zadań ekologicznych przewidzianych dla Gminy Rybno, z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych, zawarto w harmonogramie realizacyjnym (tabela 55). Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności. Są to zadania przewidziane do realizacji w latach 2004 – 2007 jako tzw. zadania priorytetowe - krótkoterminowe.

W harmonogramie ujęto również zadaniami przewidzianymi do realizacji w latach 2008 – 2011, są to zadania długoterminowe.

5.3.1. Przyjęte kryteria wyboru zadań priorytetowych

W celu realizacji Polityki ekologicznej na terenie Gminy Rybno konieczne było ustalenie harmonogramu prowadzenia zadań ekologicznych z rozbiciem na zadania krótko i długookresowe oraz mechanizmy finansowo - ekonomiczne. Do najważniejszych kryteriów w skali gminy branych pod uwagę podczas sporządzania planu operacyjnego na lata 2004 – 2007 z perspektywą do roku 2011 należy wymienić:

- cele i kierunki wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa;
- zadania i kierunki zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2003 – 2006, z perspektywą na lata 2007 - 2010;
- kryteria przyjęte w Strategii rozwoju Województwa Warmińsko – Mazurskiego;

- kryteria przyjęte w Strategii rozwoju Powiatu Działdowskiego;
- cele i zadania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Działdowskiego;
- cele i zadania przyjęte w projekcie Strategii rozwoju Gminy Rybno;
- dysproporcje pomiędzy stanem wymaganym, a aktualnym;
- wymogi wynikające z obowiązujących ustaw;
- okresy przejściowe wynegocjowane przez Polskę dot. ustawodawstwa Unijnego;
- możliwość uzyskania wsparcia finansowego z różnych źródeł;
- ponadlokalny wymiar przedsięwzięcia;
- obecne zaawansowanie inwestycji;
- potrzeby gminy ważne przy osiągnięciu zrównoważonego rozwoju;
- wielokrotna korzyść z tytułu realizacji przedsięwzięcia.

5.3.2. Harmonogram realizacji zadań ekologicznych

W harmonogramie realizacyjnym (tabela 55) przygotowanym dla Gminy Rybno zestawiono cele i zadania ekologiczne w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Celom ekologicznym, w ramach wyznaczonych celów strategicznych, przyporządkowano konkretne zadania z określeniem czasu ich realizacji i instytucji, które powinny je realizować lub współrealizować. Z uwagi na specyfikę niektórych zadań np. edukacja ekologiczna, czy zadania kontrolne będą one realizowane zarówno w ujęciu krótko jak i długoterminowym.

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, zadania podzielono na zadania własne gminy i zadania koordynowane. Opracowanie pn. „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” wydane przez Ministerstwo Środowiska w 2002 roku, definiuje wyżej wymienione zadania następująco:

- **zadania własne gminy** – przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy;
- **zadania koordynowane** - pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom wojewódzkim, bądź centralnym.

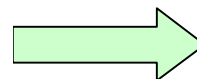
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno

Proces zarządzania środowiskiem spoczywa na władzach lokalnych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem Gminy Rybno przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze gminy pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest **funkcja regulacyjna**, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również **funkcje wykonawcze** (zadania wynikające z ustaw) i kontrolne.

Zadania ekologiczne nie ujęte w harmonogramie, a zamieszczone w części opisowej dotyczącej polityki ekologicznej, stanowią dla gminy dodatkową bazę możliwości realizacyjnych w ramach opracowanego Programu Ochrony Środowiska. Ich ewentualne wprowadzenie do harmonogramu może nastąpić na etapie przewidzianej Prawem Ochrony Środowiska (art. 14 ust. 2), po czteroletniej weryfikacji polityki ekologicznej państwa. Bowiem w takim samym cyklu założono przyjmowanie kolejnych etapów realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno.

D A L E J

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**
